

ชื่อเรื่อง : คำยืมที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง
ผู้เขียน : ว่าที่ ร.ต.เกรียงไกร กองเส็ง, เพ็ชรทอง อังผาดผล, สิงห์คำ สอนแปง
สมจิตร ทองตระกูล, อาเรียย์ คำนึ่งควรวญ
ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุรรัตน์ เกตุปาน
ประเภทสารนิพนธ์ : การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยยบเรศวร, 2547

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมาย

1. รวบรวมคำยืมที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง
2. วิเคราะห์คำยืมที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. รวบรวมคำที่มีคำยืมปรากฏอยู่จากหนังสือไตรภูมิพระร่วงของพญาลิไท ฉบับสำนักพิมพ์ศิลปบรรณาคาร ตั้งแต่หน้าบานแพนกเป็นต้นไป โดยให้ความหมายคำและยกตัวอย่างข้อความประกอบ ซึ่งได้จำนวนคำทั้งหมด 2,325 คำ
2. นำคำที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์การนำมาใช้ในภาษาไทยในลักษณะ คำมูล คำสมาส คำสนธิ คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ พร้อมกับแยกวิเคราะห์ที่มาของคำยืม โดยจัดประเภทคำยืมเป็น 5 กลุ่ม คือ คำภาษาบาลี คำภาษาสันสกฤต คำภาษาบาลี-สันสกฤต คำภาษาเขมร และคำยืมภาษาอื่น ๆ

ผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ พบว่า หนังสือไตรภูมิพระร่วงมีคำยืมที่เป็นภาษาต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. ภาษาบาลี จำนวน 617 คำ คิดเป็นร้อยละ 41
2. ภาษาบาลี-สันสกฤต จำนวน 440 คำ คิดเป็นร้อยละ 29
3. ภาษาสันสกฤต จำนวน 269 คำ คิดเป็นร้อยละ 18
4. ภาษาเขมร จำนวน 185 คำ คิดเป็นร้อยละ 12

จากข้อมูลที่ค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า คนไทยได้หยิบยืมภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทย เป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะภาษาบาลี ภาษาสันสกฤตที่เข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนานิกาย หินยาน (เถรวาท) และมหายาน ตามลักษณะของคำที่ปรากฏ ทั้งนี้ การยืมคำภาษาต่างประเทศ เข้ามาใช้ในไตรภูมิพระร่วงนั้น นำมาใช้ทั้งในรูปของคำมูล คำสมาส คำสนธิ คำประสม คำซ้อน โดยมีการเปลี่ยนแปลงสระ และพยัญชนะ ให้เหมาะสมกับการออกเสียงของคนไทย แต่การนำคำ ภาษาบาลี-สันสกฤตมาใช้ในไตรภูมิพระร่วงนั้น มีการสร้างคำประสมลักษณะพิเศษที่เรียกว่า "คำสมาสไทย" หรือ "คำภาษาบาลี-ไทย" คือ การนำคำบาลี-สันสกฤตมาสร้างคำในลักษณะของ คำประสม เช่น อสุรพิภพ เขียนเป็น พิกพอสูร (พิภพของอสุร) เป็นต้น อย่างไรก็ตามหนังสือไตรภูมิ พระร่วง ได้แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ทำให้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษา คำโดด (Isolating Language) หรือ คำพยางค์เดียว กลายเป็นคำหลายพยางค์ มีคำใช้มากขึ้น เพียงพอต่อการอธิบายขยายความเนื้อหาไตรภูมิพระร่วงที่ต้องการสื่อสารให้คนในชาติได้รับรู้ใน ช่วงเวลานั้นได้เป็นอย่างดี

